

УДК 372.881.111.

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-188-121-127

МЕХЕДА Аліна Миколаївна –
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи
Центральноукраїнського національного технічного університету
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5660-512X>
e-mail: wiatr.cieply@gmail.com

СНІСАРЕНКО Ірина Євгеніївна –
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри англійської мови та методики її викладання
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1045-9291>
e-mail: irynasnis72@gmail.com

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Стрімкий науково-технічний, економічний та культурний розвиток суспільства, розширення бізнесових, наукових, культурних та туристичних контактів потребує великої кількості спеціалістів, які володіють іноземними мовами, зокрема англійською, яка стає все більш популярною. Зважаючи на те, що знання англійської мови це можливість налагодження стосунків з різними країнами світу в різних галузях суспільного життя, а також запорука економічного розвитку країни, Міністерство освіти і науки України за допомогою Британської Ради в Україні, представників закладів вищої освіти та громадських організацій розробило Концепцію розвитку англійської мови в університетах [1], результати впровадження якої мають засвідчитись уже у 2025 році, а випускники українських закладів вищої освіти мають володіти англійською мовою на рівні не нижче B2. Вирішення поставленої перед науковцями та викладацьким складом проблема має низку особливостей у своїй реалізації.

М. Пренський висунув твердження про те, що представники сучасної учнівської та студентської молоді мислять, освоюють та перетворюють інформацію зовсім інакше, ніж це роблять представники попередніх, старших генерацій – їх учителі [7, с. 8]. Таке твердження експериментальним шляхом підтвердив Р. Свінней [8, с. 28], який, проводячи дослідження у 35 фокус-групах з'ясував, що покоління людей, які народилися з 1982 по 1994 роки, значно відрізняється від попередніх своєю поведінкою та світоглядом. Це покоління нетерплячих, досвідчених учнів, здатних до

багатозадачності, геймерів, які люблять плоский мережевий світ. Це покоління автор назвав «Міленіалами». Існує велика кількість досліджень, у яких це покоління називають «NextGen», «GenY», «Echo Boomers» та «C Generation». Р. Свінней називає покоління міленіалів «уродженцями» нового, цифрового, зорієнтованого на споживача мережевого світу і зазначає, що представники старших поколінь можуть швидко адаптуватися, однак вони завжди будуть «емігрантами» і ніколи не будуть такими винахідливими і компетентними як «корінні жителі»-міленіали [8, с. 29].

Актуальність дослідження сучасних тенденцій у суспільстві, що викликають потребу зміни змісту, методів та засобів навчання, полягає у наявності певних протиріч та нерозуміння в питанні можливості використання новітніх комп'ютерних технологій і інтернету в навчально-виховному процесі.

Перше протиріччя полягає в тому, що вирішуючи проблему «Захворювання ХХІ століття» чим є інтернет-залежність, педагогів активно закликають до заохочення та більшого занурення в інтернет своїх учнів. Друге протиріччя полягає в тому, що ефективність проведення навчально-виховного процесу ускладнюється різницею між поколіннями вчителів і учнів, оскільки перші належать до генерації *digital immigrants* (емігранти цифрового світу), а другі – до генерації *digital natives* (уродженці цифрового світу).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Роль інтернету та сучасних комп'ютерних технологій в навчально-виховному процесі розглядається вітчизняними та зарубіжними авторами.

Науковці досліджують як позитивні (О. Б. Петрова, Н. О. Попова, І. А. Акавець, І. І. Костікова, Г. І. Безбавна, А. Шевчик, М. Вечорек-Томашевська, М. Жилінська, Л. Боеске, А. Стейя, Т. Белаваті) так і негативні (Е. А. Афанасьєва, Н. В. Ванюхіна, Н. В. Богачова, Є. В. Сивак) аспекти залучення інтернет-технологій до процесу навчання англійської та інших іноземних мов. Багато уваги приділено дослідженню особливостей розвитку молодих поколінь та необхідності змін у навчанні та вихованні сучасної студентської молоді (С. Іць, Г. Онкович, В. Смірнов, С. Зазуляк, Е. Гаск, С. Джонс, Т. Левінський, М. Пренський, А. Вручинська та ін.). За останнє десятиліття з'явилася значна кількість дисертаційних досліджень, присвячених окремим питанням впровадження комп'ютерних та інтернет-технологій у процес навчання іноземних мов (Р. П. Буржиков, Н. М. Духаніна, О. В. Жовнич, Г. В. Кравчук, І. Є. Красілова, Г. Ф. Кривчикова, Л. В. Курило, Ю. Ю. Маркова). Не зважаючи на значну кількість наукових розвідок, на сьогодні невирішеним залишається питання, в якій мірі і на скільки широко і в якій спосіб можливим є застосування комп'ютерних технологій та Інтернету в процесі навчання студентської молоді англійській або будь-якій іноземній мові.

Метою статті є дослідження інноваційних підходів до навчання англійської мови студентів немовних спеціальностей в умовах діючої освітньої реформи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Життя та діяльність у сучасному світі вимагає використання великої кількості інформації, що пояснює необхідність суспільних, політичних, економічних та освітніх перетворень. Людина, як частина важливих суспільних процесів, від перших хвилин свого життя зазнає впливу різноманітної інформації. Окрім демографічних, сировинних та енергетичних ресурсів, інформаційні ресурси, в тому числі наукові, мистецькі, культурні досягнення є фактором цивілізаційного потенціалу. Без раціонально організованої інформаційної сфери суспільство не може ефективно функціонувати.

Відомий японський дослідник Й. Масуда стверджує, що цивілізація, яку збудує людство, наближаючись до XXI століття, не буде цивілізацією матеріальною, що символізується великими конструкціями, навпаки – вона буде майже непомітною. Таку

цивілізацію можна буде назвати інформаційною. Інформаційне суспільство – це суспільство, в якому інформація є товаром, суспільство, яке створює, зберігає, передає та використовує інформацію [6, с. 17]. Таке суспільство залежить також від засобів зберігання і пересилання інформації. Для членів такого суспільства комп'ютер, інтернет та цифрові технології стають одним з найважливіших аспектів життя та праці. Сучасний світ є динамічним, кордони все більш відкриті, міцнішають міжнародні зв'язки, поживається торгівля, активізується спілкування між людьми з різних країн, англійська мова стає запорукою та інструментом успішної комунікації. Зважаючи на вимоги сучасного суспільства, випускники немовних спеціальностей повинні знати англійську на належному рівні, щоб використовувати її в своїй професійній діяльності. Відповідно, перед викладачами англійської мови постає проблема пошуку нових підходів, засобів та методів у її викладанні для студентів немовних спеціальностей.

Беручи до уваги те, що сучасне суспільство перетворюється на інформаційне, все більшу роль у його функціонуванні відіграють інформаційні та комунікаційні технології. Встановлено, що наприкінці 2019 року в світі існує 5,11 млрд. унікальних мобільних користувачів, що на 100 млн. більше, ніж в 2018 році. У 2019 році аудиторія користувачів інтернету налічує 4,39 млрд. осіб, з них 3,48 млрд. зареєстровані у соціальних мережах [2, с. 5].

На сучасному етапі обсяг інформації, яку отримують студенти в процесі навчання, постійно зростає. Якщо раніше він подвоювався протягом століть, то на початок XX століття таке зростання розгоралося вже протягом десятиліть, а до середини XX століття термін скоротився до 5–8 років. В останні роки подвоєння обсягу інформації можна вимірювати місяцями [3, с. 28].

Інформаційно-комунікаційні технології – це не майбутнє, це реальність, це простір великих потенціальних можливостей для вивчення та викладання англійської мови як іноземної. Впровадження і використання інтернету та комп'ютерних технологій у процесі викладання англійської мови позитивно марковано:

– можливістю індивідуалізації процесу навчання студентів з урахуванням типів сприйняття інформації;

– зростанням мотивації студентів, прагненням до встановлення контактів з

носіями мови, пізнанням культури англomовних народів;

– підвищенням рівня самостійності студентів, зростанням інтересу до матеріалів, які допомагають особистісно та професійно розвиватися;

– розвитком інформаційної компетентності студентів, отриманням навичок використання інтернету з метою пошуку навчальної інформації, використанням електронних видань, енциклопедій, словників тощо;

– доступом до нових матеріалів, що дозволяє враховувати найновіші тенденції у викладанні англійської мови;

– можливістю підвищувати професійний рівень викладачів, знайомитися з новими технологіями та методами викладання, отримувати доступ до науково-методичних розробок викладачів та науковців світу, брати участь в онлайн курсах для вчителів тощо.

Комп'ютеризація процесу навчання англійської мови базується на трьох основних принципах: *інтенсифікації* – залучення різних методик та комп'ютерних засобів, що дозволяють інтенсивніше вивчати мову і отримувати результати у коротші строки; *індивідуалізації* – можливість реалізації індивідуального підходу до кожного студента, врахування його індивідуальності (фізичних, психо-емоційних, розумових особливостей); *диференціації* – можливість створення різних варіантів завдань, рівневих тестів, визначати послідовність подачі матеріалу, що робить можливим врахування здібностей студентів та вибір індивідуального темпу у вивченні мови [3, с. 28].

Опанування англійської мови є одним із пізнавальних процесів, що вимагає формування довготривалої пам'яті. Сучасні дослідження свідчать про те, що увага, планування, мислення, запам'ятовування, як вищі психічні функції, реалізуються як сукупний результат взаємодії великої кількості мозкових структур. На сучасному етапі розвитку науки мозок уявляють як певну нейронну мережу, в якій сукупність взаємопов'язаних нейронів в процесі їх функціонування призводить до формування образів, понять, логічних ланцюжків тощо. Синтезування отриманої мозком інформації в єдиний уявний образ, що відбувається шляхом запам'ятовування клітинами ролі в нейронній мережі, призводить до утворення так званого «сліду пам'яті». Кількість міжнейронних зв'язків в процесі навчання зростає, нові зв'язки утворюються на базі тих, що вже існують, дозволяючи

накопичувати новий досвід. Одним з ключових завдань викладача є допомога у створенні стійких «слідів пам'яті» шляхом стимуляції різних зон головного мозку, що дозволять навіть через значний проміжок часу відтворювати вивчені слова і поняття [5, с. 51].

У сучасній лінгводидактиці використовують кілька основних навчальних стратегій: сенсорні, емоційні, семантичні, моторні, цільові та додаткові [4, с. 30]. Сенсорні стратегії базуються на наступних видах чуттів: зоровому, слуховому, тактильному і смаковому. В процесі навчання англійської мови педагог має можливість спиратися в основному на три з них: зір, слух та дотик. Відповідно до провідного каналу сприйняття, учнів поділяють на візуалів, аудіалів та кінестетиків. Доведено, що 90% інформації людина сприймає через зір, візуальна інформація сприймається набагато швидше ніж аудіальна або текстова. Люди виконують і розуміють ілюстровані тексти або інструкції на 30% краще ніж матеріал, поданий тільки у вигляді тексту. Інформація, яку люди чують, здебільшого засвоюється тільки на 10%. Найкращі результати у запам'ятовуванні та сприйнятті інформації дозволяє отримати поєднання або комплексна активація каналів сприйняття. Навчальний простір інтернету без сумнівів має низку переваг у порівнянні з традиційними друкованими матеріалами.

Інтернет відкриває доступ до великої кількості інформації, сервісів та програм які в результаті комплексно впливають на усі три канали сприйняття. Програми-додатки, які можна завантажити на телефон, дозволяють одночасно вивчати слова, їх звучання, написання, а також допомагають прив'язувати слово до візуального образу. Програма *MnemonicWords* розрахована на чотири рівні: *beginner* (0-1000 слів), *elementary* (1000-2000 слів), *intermediate* (2000-4000 слів), *advanced* (4000+), дозволяє учневі обрати кількість слів, які повинні бути вивчені за один раз (10-20-30-40-50). Перевагою цієї програми є комплексний підхід до подання слова. Учням пропонується фото, написане слово, його транскрипція, озвучування, три варіанти значення слова і приклади які демонструють вживання даного слова у реченні.

Програма *Wordable* розроблена у формі гри «хто перший?», «хто кращий?». У гру можна грати з реальними друзями або з гравцем, який пропонується програмою. Слова, що пропонується для вивчення, взяті

з кембриджського словника. Замінником паперових карток, які раніше студенти виготовляли самостійно, є програми *Thousand words*, *Flashcards*, *12 000 слів з ReWord* (можливість обрати рівень, категорію, побачити слово у реченні), *Cards* (основною перевагою програми є можливість створювати власні списки слів і вчити тільки потрібні учневі слова), *TOEFL English Vocabulary Cards* (програма пропонує закріпити вивчені слова, вписуючи їх у речення), *MemoWord* (дозволяє записати, перекласти, прослухати і швидко вивчити слова англійською мовою). Такі програми дозволяють викладачеві економити час на написанні слів на дошці та їх перекладі. Викладач та студенти можуть створювати власні списки слів і використовувати як тренажер для поповнення лексичного запасу.

Значний відсоток запам'ятовування забезпечується під час поєднання кількох каналів одночасно, наприклад тоді, коли людина бачить і робить. Навчання англійської мови передбачає, насамперед, формування та розвиток мовленнєвих компетенцій у студентів. Розуміння текстів на слух, а також покращення мовлення студентів забезпечуються такими програмами як: *Тренажер англійської на слух*, *English listening*, *Beelinguapp*, *English Audio Books* та іншими. Вони містять тексти різної тематики і рівня складності, які начитуються носіями мови, учень під час прослуховування може бачити текст, переклад, а також регулювати швидкість, з якою начитується текст. Такі програми дозволяють не тільки формувати здатність розуміння на слух, але й формувати мовленнєві компетенції студентів шляхом повторення за спікером. Цікавим засобом навчання, який базується на сенсорній стратегії – це використання відеороликів, розміщених на відеохостингу YouTube. Наприклад, вивчення неправильних дієслів буде швидким і ефективним, якщо вивчати їх з використанням відеороликів, у яких неправильні дієслова начитуються під музику. Студент бачить як пишуться усі три форми дієслова, чує як вони вимовляються під музику. Такий спосіб вивчення дієслів дозволяє задіяти кінестетики, які можуть рухатись під музику і промовляти дієслова. Викладач може розробити систему рухів і запропонувати їх групі студентів. Піснею з неправильними дієсловами може розпочинатися кожне заняття до моменту поки студенти не опанують увесь матеріал.

Значну допомогу викладачеві складають відеоролики, записані носіями англійської

мови, які викладають англійську мову на професійному рівні (навчальні канали: *Learn English with Ronnie*, *Learn English with Rebecca*, *Learn English with Emma*, *Learn English with Gill* та інші). Перевагою перегляду таких каналів є те, що носії мови на професійному рівні не тільки говорять, а й пояснюють граматику. Перегляд таких відео є також допомогою у підвищенні професійного рівня викладачів.

Моторні функції організму також використовуються під час навчання, наприклад при малюванні схем, написанні текстів, при усному повторенні слів. Рухи пальців – це результат діяльності премоторної зони головного мозку, однак дослідники не виключають теж зворотної реакції, коли написання текстів впливає на зону моторної і премоторної кори головного мозку і частково приймає участь у формуванні пам'яті [5, с. 53]. Основними методами, що базуються на моторних стратегіях є: диктанти, запис нових слів, створення схем, або схематичних малюнків, читання та повторення за лектором слів або речень. При використанні моторних функцій стануть в нагоді такі програми як: *English Stories (Offline)*, *Shot Stories in English*, *English Novel Books*, *English Story with audios*, *Learn English by Stories*, *English Listening Speaking Reading Writing* та інші.

Програма *English Stories (Offline)* містить колекцію англійських оповідань – коротких і довгих текстів, які укладені у 30 категорій, що полегшує пошук необхідного тексту. Викладач може використовувати тексти для читання, аналізу і переказування під час занять, або тексти для переписування, вивчення нових слів, аналізу і інших видів робіт студентів вдома.

Багатофункціональною є програма *English Story with audios*, яка дозволяє працювати з кожним реченням тексту окремо, студент може бачити текст, чути як його читає носій мови, обирати швидкість читання тексту, прослуховувати кожне речення окремо, повторювати його за диктором.

Педагоги звернули увагу на те, що емоції, які переживає студент, стимулюють процеси запам'ятовування, а також підвищують здатність утримання в пам'яті навчального матеріалу протягом тривалого часу. Механізм впливу емоційної реакції на формування довгострокової пам'яті ще повністю не досліджений, але експериментально доведено наявність такого ефекту і можливість його використання у

процесі навчання. Основою емоційної стратегії є використання емоційної реакції студента, відповідно, методів навчання, які базуються на емоційних стратегіях це: анімації, смішних розповідей, неконгруентних фраз, або вправ, де учасники мають неконгруентну поведінку (прикладом неконгруентної поведінки є брехня, лестощі, стан невідповідності, коли, наприклад, хтось із сумним виглядом говорить про те, як йому весело), різноманітних ігор тощо.

Для реалізації емоційної стратегії під час навчання англійської мови чудово підходить новітня комп'ютерна технологія *Augment Reality*, яка відкриває широкі можливості для викладача. Технологія AR є віртуальною модифікацією об'єктивної реальності. Згенерований інтерактивно і в реальному часі образ накладається на образ світу, який бачить камера мобільного телефону. Користувач спостерігає за віртуальними об'єктами, які розставлені в реальному світі (наприклад текст, фото, звукові або 3-D об'єкти). Система AR за допомогою камери і детектора визначає геолокацію, розпізнає об'єкти реального світу і додає раніше створені цифрові елементи. Технологію AR можна використовувати не тільки для того, щоб візуально урізноманітнити заняття та розширити матеріал для обговорення, але й для того, щоб, наприклад, стимулювати учнівські емоції під час контакту з текстом, або літературним твором, сприяти тому, щоби текст став частиною власного емоційного досвіду студента, а не предметом пошуку якоїсь об'єктивної правди. Прикладом можуть бути елементи заняття, де в просторі розміщуються об'єкти, які студент в реальному часі повинен знайти і описати англійською мовою, використовуючи вже вивчену лексику, або заняття під час яких студенти, читаючи підказки на отриманих від викладача картках, шукають поезію на мапі Англії. Для підготовки таких занять окрім програми *Aurasma (HP Reveal)* можна використати програму *Clips*, за допомогою якої можна записати маленькі відео з начитуванням поезії чи твору. Студенти, використовуючи камеру свого телефону, «шукають» поезію на мапі Англії, аналізуючи про що розповідає мапа словами англійських поетів.

Великої популярності в освітньому процесі поступово набирає гейміфікація – одна з моделей навчання з використанням механізмів відомих комп'ютерних ігор. Фінська програма *Action Track* дозволяє створювати власні мобільні ігри на з

використанням книжки чи якогось оповідання. Граючи, студенти виконують завдання, розв'язують загадки та ребуси.

Великий навчальний потенціал має платформа *Platforma Classcraft* (www.classcraft.com), де викладач – майстер гри, створює основний каркас гри і визначає правила, за якими живе створений ігровий світ. Викладач також визначає час перебігу гри (лекційна одиниця, день, тиждень, семестр, рік), обирає середовище гри, створює завдання, наділяє студентів-гравців певними вміннями, які можуть співпадати з наявними вміннями студента в реальному житті, нагороджує за гарну гру. Створюючи місію для групи студентів, викладач може додавати ілюстрації, короткі відео. Програма дозволяє навіть вести віртуальну розмову (викладач-студент/студенти, студент-студент). Студенти, виконуючи завдання (групові, або індивідуальні), отримують бали, вміння, або винагороди. Викладач самостійно визначає за що і які конкретно винагороди можуть отримати студенти (наприклад, студент може бути звільнений від написання тесту, або виконання якогось із завдань). Платформу можна використати для вивчення новел, коротких оповідань, легенд чи казок, з яких можна взяти сюжет для комп'ютерної гри.

Широко розповсюдженими стратегіями у вивченні англійської мови є стратегії семантичні – методи навчання, що пов'язані з аналізом змісту слів, формуванням уявлень, прийняттям лінгвістичних рішень, зіставленням існуючих і нових знань. Такі стратегії доцільно використовувати, навчаючи підлітків, студентів, або дорослих учнів, які здатні на «сфокусоване інтелектуальне зусилля». Як правило семантичні стратегії спираються на рідну мову. Для запам'ятовування англійської мови використовуються вправи на переклад слів, запам'ятовування слова в контексті, вивчення сталих виразів, праця з синонімами і антонімами, римування [3, с. 31].

Допомогою у реалізації семантичних стратегій є платформа *LearningApps* (<https://learningapps.org>), яка має велику кількість розроблених вправ для студентів і зручний інструментарій для створення власних завдань. Тому викладач, використовуючи шаблони платформи, може розробити і запропонувати студентам комплекс вправ, ігор і ребусів на підставі вивченого матеріалу. Платформа дозволяє також вести блог, який дозволить викладачеві розміщувати додаткові, складніші і цікавіші

завдання.

Не слід забувати про навчальний потенціал електронних словників, які містять сталі конструкції, здатні показувати студенту слово в контексті речення, визначати синоніми і антоніми: *Synonyms and Antonyms Offline, Synonym Antonym Learner: Vocabulary Builder, English Thesaurus, English Synonyms test* тощо.

Кожному викладачеві, який навчає студентів англійської мови відомо, що вмотивовані та зацікавлені у вивченні мови студенти демонструють значно кращі результати у пізнавальній діяльності. Цікавим фактом є той, що сучасні дослідження довели вплив нейромедіатора дофаміну на вмотивованість людини, який виробляється у мозку. На вироблення дофаміну впливають різноманітні фактори, одним з яких є неочікувана нагорода (заохочення в процесі навчання) з чого можемо стверджувати про те, що викладач може стимулювати студентів, активізуючи прагнення до пізнавального процесу. Відповідно цільові стратегії це: мотивування студентів, практична реалізація завдань, їх оцінювання, тестування, аналіз та виправлення помилок. Методи навчання, що базуються на цільових стратегіях дуже різноманітні: постановка цілей (найближчих і довгострокових), участь студентів у міжнародних проєктах та обмінах, участь у спектаклях і тематичних вечорах, виконання різного виду тестів, аналіз та виправлення помилок [4, с. 29].

Цікавою програмою, що допомагає ставити ціль і йти до неї, є програма «21 день», яка базується на принципі формування звички протягом 21 дня. Студент ставить перед собою мету, наприклад вчити по 10 англійських слів кожного дня, якщо протягом 21 дня збивається з графіку – відлік днів починається з початку. Програма нагадує про необхідність виконання щоденного завдання і генерує «надихаючі» вислови.

Умотивувати студентів допоможе реальне спілкування з носіями мови. Вже існує багато програм, які дозволяють спілкуватися англійською з рандомно обраною людиною з іншої країни: *Free Practice English Speaking, Hello Talk, SPEAKLAR: English Speaking Practice App, Hallo, Buddytalk, English Person:Talk and Chat with friends online* та інші.

Оцінювання та тестування теж можна проводити за допомогою Інтернету чи комп'ютерних програм. Викладач може провести тестування студентів за допомогою

програми *Kahoot!*. Студенти дають відповіді, використовуючи свої телефони, результати тесту можна дізнатися одразу після його виконання.

Висновки та перспективи подальших розвідок напряму. У результаті проведеного дослідження ми дійшли висновку, що поставлена перед викладачами англійської мови мета може бути реалізована тільки з урахуванням виклику сьогодення – необхідності комп'ютеризації, інтенсифікації та індивідуалізації навчального процесу. Враховуючи той факт, що сучасна студентська молодь – це покоління міленіалів, використання Інтернету та комп'ютерних технологій відкриває перед викладачами широкий спектр дидактичних та виховних можливостей. Заняття англійської мови можуть бути цікавими, емоційними і набагато ефективнішими якщо дозвано і правильно використовувати сучасні комп'ютерні технології та Інтернет. Використання новітніх технологій дозволяє реалізовувати практично усі стратегії в процесі навчання англійської мови і досягати добрих результатів у короткі строки. *Перспективи* подальших досліджень полягають у більш глибокому дослідженні питання інтеграції Інтернет-ресурсів та комп'ютерних технологій в процес навчання англійської мови студентів немовних спеціальностей.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Концепція розвитку англійської мови в університетах.
URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-stvorilo-konceptiyu-rozvitku-anglijskoyi-v-universitetah-udodatku-riven-v1-obovyazkova-umova-vstupu-v2-vipusku-vikladannya-profilnih-disciplin-inozemnoyuta-movni-skriningi>.
2. Korzystanie z Internetu. Komunikat z badań. CBOS 2019. URL: https://cbos.pl/SPISKOM.PL/2019/K_095_19.PDF.
3. Крисілов В. А., Макарова Ю. А. Тенденції впровадження інформаційних технологій та сучасних технічних засобів у навчальний процес // Штучний інтелект. 2013. №4. С. 27–35.
4. Малихін О., Гавриленко А. Дидактичні умови формування індивідуальних стратегій навчання філологічних спеціальностей // Молодь і ринок. 2018. №11 (166). С. 28–31.
5. Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Власенко О. В. Формування задуму руху та його реалізація // Мороз В. М., Йолтухівський М. В., Власенко О. В. Латеральний гіпоталамус і префронтальна кора в організації довільних рухів. Вінниця-Київ: ЦНІТ ВДМУ. 1998. С. 49–58.
6. Політанський В. С. Інформаційне суспільство в Україні: від зародження до сьогодення / В. С. Політанський // Науковий

вісник Ужгородського національного університету: Серія Право. 2017. Вип. 42. С. 16–22

7. Prensky Marc. Digital Natives, Digital Immigrants // On the Horizon. – NCB University Press, Vol. 9 No. 5, October 2001. С. 1–15

8. Sweeney R. Millennial behaviors and demographics// Newark: New Jersey Institute of Technology. 2006. S. 27–35

REFERENCES

1. *Kontseptsiia rozvytku anhliiskoi movy v universytetakh*. [The concept of English language development in universities].

2. *Korzystanie z Internetu*. (2019). [Komunikat z badań].

3. Krysylov, V. A., Makarova, Yu. A. (2013). *Tendentsii vprovadzhennia informatsiinykh tekhnolohii ta suchasnykh tekhnichnykh zasobiv u navchalnyi protses*. [Trends in the introduction of information technology and modern technical means in the educational process].

4. Malychin, O., Havrylenko, A. (2018). *Dydaktychni umovy formuvannia indyvidualnykh stratehii navchannia filolohichnykh spetsialnosti*. [Didactic conditions for the formation of individual strategies for teaching philological specialties].

5. Moroz, V. M., Yoltukhivskiy, M. V., Vlasenko, O. V. (1998). *Formuvannia zadumu rukhu ta yoho realizatsiia*. [Formation of the plan of movement and its realization]. Vinnytsia-Kyiv.

6. Politskiy, V. S. (2017). *Informatsiine suspilstvo v Ukraini: vid zarodzhennia do sohodennia*. [Information society in Ukraine: from its origin to the present]. Uzhhorod.

7. Prensky, Marc. (2001). *syfrovii tubil'tsi, tsyfrovii immihranty // Na horyzonti*. [Digital Natives, Digital Immigrants. On the Horizon].

8. Sweeney, R. (2006). *Tysyacholitnya povedinka ta demohrafiya*. [Millennial behaviors and demographics]. New Jersey.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

МЕХЕДА Аліна Миколаївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету.

Наукові інтереси: методика викладання іноземних мов, інноваційні методи навчання англійської мови.

СНІСАПЕНКО Ірина Євгенівна – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри англійської мови та методики її викладання Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: інноваційні методи навчання англійської мови, історична граматика англійської мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

MEKHEDA Alina Mykolayivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer, Department of Social Sciences, Information and Archival Affairs of the Central Ukrainian national technical University.

Circle of scientific interests: methods of teaching foreign languages, innovative methods of teaching English.

SNISARENKO Iryna Yevheniyivna – Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, head of the Department of English and methods of its teaching, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: innovative methods of teaching English, historical grammar of the English language.

Стаття надійшла до редакції 14.01.2020 р.

УДК 371. 339

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-188-127-130

НЕГРЕБЕЦЬКА Ольга Миколаївна –

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри музичного мистецтва і хореографії

Центральноукраїнського державного педагогічного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2947-0362>

e-mail: ua777olgas@gmail.com

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ ШКОЛЯРІВ, ЯКИЙ ПОВ'ЯЗАНИЙ З ВИВЧЕННЯМ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Формування високих духовних потреб, широких професійних інтересів і глибоких знань майбутніх викладачів загальноосвітніх

закладів є головною метою вищої педагогічної освіти. Із змінами соціальної ситуації в державі, з стрімким розвитком засобів масової комунікації, культурних переваг сучасної молоді, змінюються зміст та